

EN TIDNING UTGIVEN AV
MYNDIGHETEN FÖR TILLGÄNGLIGA MEDIER
OCH PUNKTSKRIFTSNÄMNDEN

Nr 01
2026

PUNKTSKRIFTSLÄSARE

"På sikt blir punktskriften mitt arbetsredskap"

Maria Wåglund lär sig läsa taktilt
för att ligga steget före.

"Jag ser bollen
i mitt huvud"

Möt blinde
golfspelaren
Lars Bergqvist

NYA SPEL OCH
BILDERBÖCKER

Kära läsare,

I det här numret möter du två inspirerande personer. Maria Wåglund vill vara proaktiv och lära sig punktskrift innan synen blir sämre. Och Lars Bergqvist berättar hur han trodde att han behövde sluta spela golf när han blev blind. Men hade fel och har nu hittat sporten igen.

Vi tipsar om nya taktila spel och bilderböcker för barn. Och så här i valtider får du också tips på böcker för olika åldrar på temat demokrati och politik.

Och äntligen kan vi berätta om hur den nya tabellen för åttapunktskrift blir. Eller tabellerna, för de är nämligen två.

Trevlig läsning!

Anette Säfström, redaktör

Innehåll 1/2026

I korthet	3
Intervju	4
Boktips	7
Sport	8
Barn & unga	9
Aktuellt	10
Punktskriftsnämnden	12

Om tidningen

Vi punktskriftsläsare ges ut av Myndigheten för tillgängliga medier och Punktskriftsnämnden två gånger per år. Den finns i punktskrift, svartskrift och som tillgänglig pdf. Kontakta Punktskrifts- och prenummerationservice om du vill prenumnera. Tidningen är kostnadsfri.

Ansvarig utgivare: Jannica Hedlund.

Redaktör och formgivning:

Anette Säfström.

Redaktion: Eva Bengtsson, Helén Åberg, Björn Westling, Catinka Grunditz, Malin Sjöblom Vrak, Jimmy Freiding, Matilda Sjöblom.

Termer i tidningen: Vi använder ordet svartskrift för att beskriva tryckta böcker eller tidningar som enbart uppfattas med synen.

Lättläst bok om valet

Den 13 september är det val i Sverige. Nu finns en lättläst handbok om valet: "Dags att rösta – Valskola 2026". Den berättar om riksdagspartierna, valsystemet, hur det går till att rösta och vad som händer i riksdag och regering efter valet. Boken finns på punktskrift i Legimus. På sajten 8sidor.se finns lättlästa artiklar om valet och om politik under kategorin Alla väljare.

Valinformation på punktskrift

Har du anmält dig till utskick av samhällsinformation i punktskrift? Då får du ett utskick i slutet av maj. Det innehåller bland annat praktisk information om valen om valsedlarna, om själva röstningen och vad som händer efter att du har röstat.

Valmyndigheten ansvarar för innehållet och det är de som skickar ut röstkortet på punktskrift. Har du inte registrerat dig till utskick av samhällsinformation i punktskrift, men vill ha utskicket om valet? Hör av dig till info@mtm.se.

Revansch – ny tidning

Nu kan du läsa artiklar ur tidningen Revansch på punktskrift. Revansch är en medlemstidning från Riksförbundet för Social och Mental Hälsa, RSMH. Artiklarna handlar om psykisk hälsa. Kontakta Punktskrifts- och prenumerationservice om du är intresserad. Då får du tidningens innehållsförteckning och beställer sedan de artiklar du vill läsa. Revansch kommer ut fyra gånger per år. Det är gratis att prenumerera.

Ny återförsäljare av taktila spel

Punkt Design har tagit över försäljningen av MTM:s anpassade taktila spel och almanackor från Iris hjälpmedel. Du hittar numer produkterna i webshopen på punktdesign.com.

Kontakta Punktskrifts- och prenumerationservice:

Telefon: 040-653 27 20

Telefontider: måndag–torsdag klockan 9–11 och 13–14.

Fredag klockan 9–11.

E-post: punktskrift@mtm.se

33

Så många personer läser punktskrift på Island. Av de är 13 avancerade läsare. Det berättade Ásta Björnsdóttir från Icelandic Braille Authority på Nordiska punktskriftsnämndernas senaste möte i Malmö. Syftet med mötet är att byta erfarenheter mellan de nordiska länderna.

Maria Wåglund med två av sina fyra barn.

“Jag vill kunna läsa för mina barn”

Hur är det att lära sig punktskrift som vuxen? Vilka utmaningar ställs man inför? Vi punktskriftsläsare pratade med Maria Wåglund som nyligen gått SRF:s fyradagarskurs i punktskrift.

TEXT: MATILDA SJÖBLOM

Maria Wäglund från Östersund har haft en synnedsättning sedan barndomen. Hon har delat av synen kvar och gick punktskriftskursen för att börja lära sig punktskrift innan synen blir sämre.

– Jag har länge haft svårt att läsa vanlig text och tanken på att gå en kurs i punktskrift har funnits där under en längre tid. När SRF erbjöd kursen i Umeå tänkte jag att jag ville lära mig någonting nytt. Punktskrift är helt nytt för mig och jag har aldrig läst det tidigare, förutom någon enstaka bokstav.

Lär sig av flera anledningar

Hennes främsta anledningar till att lära sig punktskrift är både privata och arbetsrelaterade. Som fysioterapeut på sjukhuset i Östersund behöver hon utföra mycket administrativt arbete. Ibland håller hon föreläsningar för vårdpersonal, till exempel om hur man utför lyft. I ett sådant sammanhang känner hon att det vore bra att kunna ta stödord med hjälp av punktskrift.

– Nu lär jag mig allt jag ska säga utantill, och jag tycker att det är så jobbigt att inte kunna ta stödord.

Hon vill också kunna läsa böcker för sina barn.

– Jag har fyra barn och det har varit en av mina största sorger att inte kunna läsa ordentligt, alltså läsa böcker för mina barn. Jag vill ha möjlighet att låna böcker både på punktskrift och i vanligt format med bilder i. Sedan får man se hur bra man kan lyckas bli på sikt i och med att synen troligtvis kommer att bli sämre.

Ser du framför dig att du skulle kunna läsa längre texter på punkt?

– Ja, det tänker jag ändå. Jag vill gärna börja prenumerera på någon

“Var proaktiv. Det är lättare om man har lite tid på sig än när man står där och inte har någon syn kvar och då ska lära sig.”

tidning. Jag prenumererade ganska mycket på tidningar när jag var yngre. Men oftast samlades de på hög, för jag kunde ju inte läsa dem.

På kursen tränade de i glesskrift och efter några dagar hade hon lärt sig känna punkterna och lärt sig alfabetet. Hon kunde sedan läsa enstaka ord och meningar.

– Jag blev förvånad över hur fort man lärde sig, över förväntan. Det kändes jättekul och spännande. Vi var åtta deltagare, varav två hade lärt sig alfabetet sedan tidigare så de jobbade separat. Vi övade mest att läsa på papper, kursboken var tryckt på papper. Men vi fick också ta del av några barnböcker där punkterna var tryckta i plast. Jag tyckte att plasten kändes svårare att läsa på då den var lite utnött.

Testade punktdisplay

Deltagarna fick även träna på att skriva ett brev.

– Då skrev jag till en kompis som också läser punkt. Jag hoppas att vi kan börja brevväxla så att vi får lite nytt att läsa.

Under kursen fick de också testa på punktdisplay.

– De visade oss punktdisplayer så att vi fick se hur det fungerar. Just nu är min nivå ganska basic. Men jag har lagt in i min telefon att jag kan ändra till punktdisplay, så att jag kan skriva meddelanden på punkt. Jag testade lite i början men sedan har jag inte gjort det

mer. Men jag vet i alla fall att jag kan om jag vill!

Vad är svårast att lära sig i punktskrift?

– Några bokstäver var svårare än andra. Bokstäverna A–L var lättare, sedan blev M–Ö svårare. M och N var svårast. Skiljetecken och mer avancerade ord var klurigt.

Läser du med en hand eller med båda händerna?

– Jag läser med vänster pekfinger men använder båda händerna för att det ska vara lättare att följa raden och hitta var man är i texten.

Maria menar att nyckeln för att lära sig är att hålla igång och öva.

– Bara tio, femton minuter om dagen är nog väldigt värdefullt. En kontinuitet. I början kunde man verkligen alfabetets punkter som ett rinnande vatten men nu börjar man glömma bort.

Snällare mot sig själv

Maria har inte blivit erbjuden att lära sig punktskrift och ingen har direkt föreslagit det.

– Det kanske beror på att när man fortfarande har syn, då vill man använda den. Men ju äldre jag har blivit och desto sämre synen har blivit, desto snällare har jag blivit mot mig själv. Jag har insett att det inte går att läsa tryckt text, det är för jobbigt och ansträngande. Det tar alldeles för mycket tid och energi. Jag vill

underlätta för mig själv, både privat och i jobbet. På sikt blir punktskriften ett arbetsredskap för mig.

Viktigt med punktskrift

Som fysioterapeut är det mycket administration, som journalskrivning och förskrivning av hjälpmedel. Maria tycker det är svårt att jobba vid datorn trots hjälpmedel såsom fusion, förstoring och talsyntes.

– Det räcker inte riktigt. Dels är det inte kompatibelt med journal-systemet, dels har det varit jättestufft för mig. Jag vet inte om det skulle fungera bättre med punktdisplay men det skulle absolut kunna vara ett komplement. Jag ska ändå jobba i minst 20 år till. Förhoppningsvis hinner tekniken gå framåt under den tiden.

Maria menar att det är viktigt att punktskriften får finnas och

fortsätta att utvecklas.

– Nuförtiden hör man mycket om barn som inte får lära sig punktskrift och därmed inte får ett skriftspråk. Det har jag verkligen märkt hur viktigt det är, jag som ändå har kunnat se och lärt mig bokstavera.

Det är inte så lätt att veta till exempel hur saker stavas om man aldrig har kunnat se och om man inte heller kan känna det. Alla barn med synnedsättning bör få ta del av det och få möjlighet att kunna uttrycka sig.

Vad har du för tips till någon som vill lära sig punktskrift som vuxen?

– Bestäm dig och ta chansen att testa. Det var jätteroligt och jag ångrar inte en sekund. Att få ett

Annika Norlins bok "Stacken".

startskott som man sedan kan utveckla. Att våga prova, det är aldrig för sent. Var proaktiv, det är lättare om man har lite tid på sig än när man står där och inte har någon syn kvar och då ska lära sig. För att kunna träna upp sin punktskriftsläsning

behöver man vara konsekvent i sin träning. Jag uppmuntrar och uppmanar alla som har funderat på det att våga och ta chansen.

Lyssnar du på talböcker istället när du läser?

– Ja, i princip bara på talböcker. Jag är med i en bokklubb. Den senaste boken vi läste var Annika Norlins "Stacken". Den kan jag varmt rekommendera! ●

3 nya taktila spel

Quantik

Klurigt brädspellet där du måste tänka strategiskt. Brädet är delat i fyra delar. Spelarna har två uppsättningar spelpjäser i olika former. Två spelare tävlar om att först få fyra spelpjäser efter varandra.

Ädelsten

Brädspellet Ädelsten kan spelas av två till sex spelare. Det består av en spelplan, ädelstenar och en taktill träning. Det gäller att bli av med så många ädelstenar som möjligt innan spelet är slut.

IQ mini

Det här är spelet för dig som gillar att lösa pusselgåtor. Spelet innehåller en uppsättning pusselbitar som ska passa i en liten ram i fickformat.

Spelen finns att köpa på punktdesign.com.

Punkt Design är ny återförsäljare av MTM:s taktila spel och almanackor.

BOKTIPS!

SAMHÄLLE OCH DEMOKRATI

Inte din statsminister

Författare: Nicolas Lunabba

Målgrupp: Vuxna

Den 4 februari 2025 dödade en man tio personer med utländsk bakgrund på SFI-skolan Campus Risbergsgka i Örebro. I denna personliga bok, skriven månaderna efter massakern, skildrar författaren våldet som riktats mot hans familj och vänner. Från 1990-talets nazistattacker via seriemördaren Peter Mangs, till den värsta maskjutningen i modern tid.

Februari 1986

Författare: Åsa Asptjärn

Målgrupp: Ungdom

Fjortonåriga Isa är på besök hos farmor i Stockholm. Isa känner sig ensam tills Hinke dyker upp och hon dras in i en händelsekedja med skinheads, en dråpare, en baron och en låtsasamerikan. Vad gör en pistol i farfars skrivbordslåda? Och vad är det hon ser när hon en natt tittar ut från farmors fönster mot Tunnelgatan? Berättelsen utspelar sig dagarna runt mordet på Olof Palme och innehåller dokumentära inslag om mordet.

Klanen

Författare: Pascal Engman

Målgrupp: Vuxna

Del 1 i en serie. Josef växer upp på Malmvägen och ser Klanen ta makten över gatan. På gatan finns ingen lag. Bara familjen Mansour. Josef vill inte bli en del av dem, men alternativen är få för en ung kille som vill skydda sin mamma och sina vänner. Polisen Hjalmar ser hur hans hemort hamnar i Klanens våld. Har han ens en chans att stoppa deras framfart?

Koll på demokrati

Författare: Joakim Ekman

Målgrupp: Ungdom, lästråning

Vad är demokrati? Hur spelar den för roll för oss och hur är det att leva i länder där demokrati inte finns? En faktabok om hur demokratin uppstod, hur den fungerar idag och hur alla kan vara med och påverka samhället.

Vår demokrati: Om fake news, frihet och folkstyre

Författare: Björn Höglund

Målgrupp: Barn

Hur fungerar demokrati? Vad händer om samhället inte styrs demokratiskt? I denna faktabok för barn tar Björn Höglund upp viktiga frågor om demokrati, frihet, fake news och folkstyre – både i stort och i Sverige. Lär dig hur ett val går till, vilka som har makten och hur medier och sociala medier påverkar oss. Boken innehåller klurigheter, quiz och färgglada illustrationer som gör det lätt att ta till sig kunskapen. Finns som punktskriftsbok i Legimus i början av juni.

På Hintons golfbana utanför Malmö hör Lars Bergqvist ljudet från klubbans träff. Bollen landar en bra bit in på banan. Han känner att det är ett bra slag.

TEXT: RAJA BAHARI

Han vill att fler ska hitta till golfen

FOTO: MADELEINE FRITSCH LÄRKA/SVERIGE RADIO

På grund av en ärftlig sjukdom är Lars Bergqvist i praktiken blind.

– Jag ser bollen i mitt huvud. Hur den flyger över en bunker och landar rätt. Och det går att höra på träffen om det blev ett bra slag, säger han.

Lars Bergqvist är 68 år och pensionerad civilingenjör. Han började spela golf som tioåring men tvingades att sluta i 40-årsåldern. På grund av sjukdomen retinitis pigmentosa började synen svikta. Han gjorde sig av med klubborna. Men nu spelar han igen.

Vad säger andra när du berättar om ditt spelande?

– Du kan väl inte spela golf om du är blind. Den reaktionen får jag jätteofta. Men sen blir alla väldigt intresserade. Det är kul.

Allt började för fem år sedan med ett mejl från Synskadades Riksförbund om en satsning på golf för blinda. Lars började träna igen och efter en tid blev hans klubb delaktig i projektet VISIH. Vi ser inga hinder, med tre andra golfklubbar i Sverige. Målet var att

få fler personer med synnedsättning att spela golf. Och att göra sporten mer tillgänglig. I Malmö är de nu åtta spelare som är aktiva och spelar regelbundet. Det finns även tävlingar, både lokalt och nationellt.

Tekniska lösningar

Att spela golf med synnedsättning kräver anpassning. Caddien är väldigt viktig. Den hjälper till att beskriva banan, rikta slaget och guida spelaren. För att ytterligare underlätta finns idag flera tekniska lösningar.

GPS-baserade hjälpmedel kan till exempel beskriva avstånd till hålet. Samtidigt har Lars Bergqvist utvecklat egna lösningar. Med hjälp av 3D-skrivare har han skapat en taktill kartmodell av sin golfbana. Det är en prototyp och finns än så länge bara på ett håll. Men alla Sveriges golfbanor finns idag digitaliserade. Därför skulle man kunna utveckla och trycka liknande kartor till fler banor.

Eftersom det ännu inte finns någon standard för de taktilla inslagen har Lars Bergqvist fått

“Golfen har alla element för att du ska må bra”

experimentera och ta fram en egen standard. Kartan kan användas för att lära sig banan före och efter spel, det är ett sätt att skapa sig en mental bild, förklarar han.

Vad betyder golfen för dig?

– Det har gjort att min livskvalitet ökat väldigt mycket. Golfen har alla element för att du ska må bra: du kommer ut i naturen, får motion, hjärngymnastik och det sociala i att träffa människor.

Trots framgångarna finns utmaningar. Framför allt är det svårt att nå ut till nya spelare. Särskilt unga som aldrig spelat golf skulle kunna börja, menar Lars. Hans förhoppning är att fler ska hitta till sporten.

– Det är en sport som ungdomar skulle kunna bli väldigt bra på. De lär sig på ett helt annat sätt. ●

Behöver du en taktill karta som hjälper dig att hitta i din vardag? Hör av dig till punktskrift@mtm.se.

Nya barnböcker!

Vem kommer på kalas?

För åldrarna 0–3 år.

Doris ska ha kalas. Hon har plockat blommor och bakat en tårta. När allt är färdigt är det bara att vänta på att gästerna ska komma. Nu knackar det på dörren – vem är det som kommer? Och kommer tårten att räcka till alla? Bilder i kollageteknik, texter i punktskrift, storstil och ritade tecken. 24 sidor.

Gruffalon

För åldrarna 3–6 år

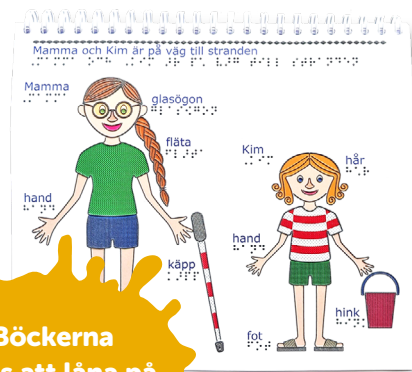
Är man en liten mus i en stor skog är det många som är på jakt efter en. Då är det bra att vara extra smart och kunna överlista de andra djuren. Men kan musen överlista självaste Gruffalon? En modern klassiker i översättning av Lennart Hellsing. Bilder i svällpapper, texter i punktskrift och storstil. 24 sidor.

Kim drömmer om äventyr

För åldrarna 3–6 år

Hur är det att ha en förälder som är dövblind? I boken "Kim drömmer om äventyr" lär läsaren känna Kim som har en döv mamma som inte heller inte ser så bra. Boken tar upp vänskap och glädje, besvikelser och drömmar. Originalboken ges ut av Nationellt kunskapscenter för dövblindfrågor. Bilder i svällpapper, text i punktskrift. 16 sidor.

Böckerna
finns att låna på
Legimus och att
köpa på
mtm.se

BÄTTRE LÄSNING MED NYA TABELLER

Efter flera års arbete är åttapunktsskriften uppdaterad. "Äntligen", säger projektledare Karin Jönsson.

TEXT: ANETTE SÄFSTRÖM

Attapunktsskriften kom till när datorer och elektroniska punktskriftsskärmar började användas. Den fick två extra punkter vilket framför allt gjorde det möjligt att visa versaler och siffror utan att använda förtecken. Som man gör i sexpunktsskrift. Sedan åttapunktsskriften togs fram har det hänt mycket med det digitala skriftspråket. Åttapunktsskriften har inte hängit med.

– Många tecken i mejl, på webbsidor, i böcker och studielitteratur har inte visats på punktskrifts-

displayer. Det fanns till exempel ingen möjlighet att läsa fonetik eller grekiska bokstäver i åttapunktsskrift, säger Karin Jönsson som varit projektledare för uppdateringen av åttapunktsskriften.

Många fördelar

I tre år har hon lett en arbetsgrupp som jobbat hårt för att förbättra åttapunktstecknen, eller åttapunktstabellerna som de också kallas.

I november 2025 antogs de av Punktskriftsnämnden. Fördelarna är många:

– Det blir inte längre begränsande att vara åttapunktsskriftsläsare om man till exempel vill läsa främmande språk på universitetsnivå. Om skärmläsaren har stöd för det går det även att se stilsorter som fetstil och kursiv stil i åttapunktsskrift, på samma sätt som i sexpunktsskrift på papper. När det kommer ett tecken som kan visas i svartskrift men inte i punktskrift visas det som ett "okänt tecken" på punktdisplayen med punkterna 3678. Så att man åtminstone vet att där finns ett tecken.

“Håller man sin skärmläsare uppdaterad dyker de nya tabellerna upp under 2026.”

Karin Jönsson är samordnare för teknik och hjälpmedel på Nationellt kunskapscenter för dövblindfrågor, Nkcdb.

En ny möjlighet blir också att kunna läsa åttapunktsskrift i kortskrift på nivå ett eller två. Kortskrift är en förkortad form av punktskrift där man använder speciella tecken och förkortningar för hela ord eller delar av ord. Syftet är att göra texten kortare och snabbare att läsa och skriva.

Två tabeller

En annan förändring är att snabel-a, @, fått nytt utseende.

– Tidigare var det punkterna 4 och 8, och detta tecken är svår-läst och lätt att blanda ihop med andra. Nu är det mer likt sexpunktsskrift där snabel-a består av två celler. Först punkterna 4 och 5 och därefter punkterna 12356. Det nya åttapunktstecknet är fortfarande bara i en cell men har sexpunktstecknet med tillägg för punkt 7 och 8. Alltså punkterna 1235678.

Det kommer också gå att välja mellan två olika tabeller.

– Det finns en för vardagsläsning och en när det är viktigt att all information om tecknet är med. Ett exempel är bokstäver med diakritiker, det vill säga de små tecken som sätts över eller under bokstäver. Om jag läser språk är det viktigt att jag vet exakt vilken diakrit och om den är över eller under bokstaven. Detsamma gäller vissa specialtecken som hårt mellanslag som är viktigt att veta om man

programmerar eller gör layout, men läses bättre som ett vanligt mellanslag i vanliga texter.

Intervjuat läsare

En del förbättringar som behövs görs var uppenbara för gruppen men för att få en djupare förståelse intervjuade de punktskriftsläsare och undersökte hur andra länder gör. Generellt har man försökt få åttapunktsskriften så lik sexpunktsskriften som möjligt, bortsett från siffror och versaler.

– De nya tabellerna har över tusen definierade tecken, vilket är fyra gånger så många som tidigare.

Punktskriftsläsare har testat och tyckt till om nya tabeller som gruppen tagit fram.

– Vi har haft många spännande diskussioner med våra testare, det har lärt mig mycket, säger Karin.

Vad händer nu?

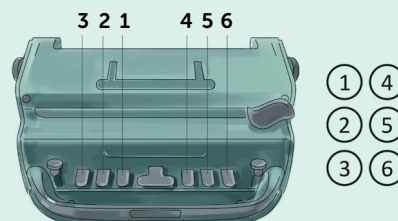
– Nu läggs tabellerna till i ett internationellt system som heter Liblouis. Det är olika hur ofta skärmläsarna uppdaterar sina tabeller därifrån. Vi gissar att JAWS kommer att ha de nya tabellerna i sommar, kanske redan under våren. VoiceOver i iPhone och Mac brukar ta lite längre tid. Men under 2026 dyker de upp om man håller sin skärmläsare uppdaterad.

Karin vill uppmana läsare att höra av sig om de upptäcker fel.

– Även om vi testat och korrek-

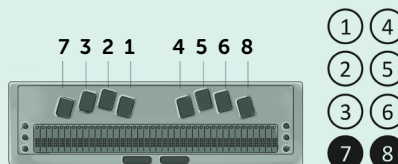
SEXPUNKTSSKRIFT

- den traditionella punktskriften
- används i tryckt punktskrift
- en cell med 6 punkter
- 64 teckenkombinationer.

ÅTTAPUNKTSSKRIFT

- vanlig på punktdisplayer
- 256 kombinationer
- två extra punkter nertill
- punkt 7 används framförallt för att markera att det är en versal
- punkt 8 används framförallt för att markera att det är en siffra.

turläst våra nya tabeller mycket, är det inte otänkbart att något tecken blivit fel. Dra dig inte för att kontakta oss via mejl till pn@mtm.se.

Det går också bra att höra av sig om man har synpunkter eller frågor om punktskrift i stort, både kring sex- och åttapunktsskrift.

– Innan jag blev invald i Punktskriftsnämnden kändes det som en organisation som var svår att få kontakt med. Jag vet nu att det inte alls är så, och att det behövs mer kontakt mellan punktskriftsläsare och Punktskriftsnämnden. ●

Fler förändringar inom taktil läsning

De nya tabellerna för åttapunktsskrift är en av flera pusselbitar när den taktila läsningen utvecklas. Det konstaterar Björn Westling från Punktskriftsnämnden.

Antligen, säger Karin Jönsson i artikeln Bättre läsning med nya tabeller i detta nummer. Och vi i Punktskriftsnämnden håller med. Med den nya svenska åttapunktsskriften kommer läsningen av digital text med punktsskrift bli bättre på många sätt. Bara att kunna läsa över tusen olika tecken gör stor skillnad. Att använda förtecken även i åttapunktsskrift är nytt och innovativt. Det verkar inte finnas i något annat språk, men är själva förutsättningen för de nya tabellerna.

Flera tabeller

Det blir flera tabeller. En "normal" och en "utförlig". Den normala är mer lättläst och används till vardags. Den utförliga kan användas när man har behov utöver det vardagliga, när man vill veta exakt vilket tecken det är man läser, till exempel en bokstav med accent eller andra diakritiska tecken.

För den som studerar språk finns en särskild tabell för fonetik. Dessutom finns det glädjande nog tabeller för nord- och sydsamiska samt för älvdalska.

Projektet

Gruppen som har tagit fram den nya åttapunktsskriften har gjort ett grundligt arbete. Man började med att intervjua punktsskriftsanvändare, göra enkäter och omvärldsanalys. Under själva designarbetet har man bjudit in till tester i omgångar för att förbättra och förfina detaljerna.

Nya tabeller för sexpunktsskrift

Nu när åttapunktsskriften är färdig återstår några motsvarande förändringar i stödet för sexpunktsskrift. Precis som i åttapunktsskriften ska en "normal" och en "utförlig" tabell skapas för sexpunktsskrift. Det blir inga förändringar av skrivreglerna för svensk sexpunktsskrift, utöver något enstaka tillägg.

Komplex innehåll

Man kan tycka att förändringen av åttapunktsskriften kunde ha gjorts för många år sedan. Men tiden kanske helt enkelt är rätt nu. Annan utveckling inom taktil läsning är till exempel att kunna läsa och skriva digitalt komplext innehåll som matematik i punktsskrift. De nya flerradiga punktsskriftsskärmarna kan också komma att förändra läsning av både text och bild. Och trycktekniker för taktil bild utvecklas.

Då passar det också bra med nya tabeller för punktsskrift som underlättar både vardaglig läsning och mer krävande lässituationer. ●

Läs mer om åttapunktsskrift på webbplatsen punktsskriftsnamnden.se.

Vill du ha kontakt med Punktskriftsnämnden, skicka ett mejl till oss på: pn@mtm.se.

TEXT: BJÖRN WESTLING, SEKRETERARE
I PUNKTSKRIFTSNÄMNDEN